

OTSUS

Tallinn

06.09.2024 nr 1-7/24-307

Hoonestusloa menetluse ja keskkonnamõju hindamise algatamine

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) on vastavalt ehitusseadustiku (EhS) § 113¹-113²⁰ pädev asutus, kes menetleb hoonestusloa taotluseid ning otsustab hoonestusloa menetluse algatamise ja hoonestusloa andmise üle.

Asjaolud ja menetluskäik

1. Eesti Energia AS (registrikood 10421629; edaspidi ka taotleja) esitas 05.01.2021 e-posti teel TTJA-le 18.12.2020 koostatud ja 05.01.2021 digiallkirjastatud kirjaga nr KA-JUH-13/313 (TTJA dokumendiregistris nr 16-7/21-00173-001) hoonestusloa taotluse avaliku veekogu koormamiseks meretuulepargiga Liivi lahes alal 1. Lisaks esitas taotleja 05.01.2021 e-posti teel 18.12.2020 koostatud ja 05.01.2021 digiallkirjastatud kirjaga nr KA-JUH-13/314 (TTJA dokumendiregistris nr 16-7/21-00158-001) hoonestusloa taotluse avaliku veekogu koormamiseks meretuulepargiga Liivi lahes alal 2.

1.1. Taotletavad alad 1 (idapoolne ala) ja 2 (läänepoolne ala) asuvad Liivi lahes Pärnu maavanema 17.04.2017 korraldusega nr 1-1/17/152 kehtestatud Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringus (edaspidi Pärnu mereplaneering) märgitud tuuleenergeetika võimalikus arenduspiirkonnas Kihnu saarest lõunas. Taotluste kohaselt on koormatava ala suurus ala 1 puhul 89,16 km² (L-EST koordinaatide järgne pindala on 89,82 km²) ning ala 2 puhul 77,82 km² (L-EST koordinaatide järgne pindala on 78,23 km²). Kuivõrd hoonestusloa taotlustes märgitud taotletava koormatava mereala pindala erineb hoonestusloa taotlustes esitatud L-EST koordinaatide järgsest pindalast, tuleb TTJA-l lähtuda L-EST koordinaatide järgsetest pindaladest.

1.2. Taotlustest nähtub, et mõlemale alale on plaanis püstitada kuni 70 elektrituulikut. Tuulikute kogukõrgus merepinnast on kavandatud kuni 400 m, seejuures on elektrituuliku torni kõrgus kuni 250 m ning rootori diameeter kuni 300 m. Elektrituuliku nominaalvõimsus on kuni 20 MW. Mõlemale alale on planeeritud tuuleelektrijaam koguvõimsusega kuni 1005 MW. Hoonestuslubasid taotletakse 50 aastaks.

2. TTJA avaldas Eesti Energia AS-i taotluste alusel teate hoonestusloa menetluste algatamise kavatsusest 22.04.2021 Ametlikes Teadaannetes, Eesti Päevalehes ja oma veebilehel.

3. 22.04.2021 esitas Ohaka Energia OÜ (registrikood 14789735) alale 1 ja alale 2 omapoolsed konkureerivad taotlused (TTJA dokumendiregistris nr 16-7/21-05645-001).

4. TTJA palus 20.10.2023 kirjadega nr 16-7/21-00173-025 ja 16-7/21-00158-013 Eesti Energia AS-il ning 20.10.2023 kirjaga nr 16-7/21-05645-030 Ohaka Energia OÜ-l hoonestusloa taotlusi täiendada teabega, mis on vajalik konkureerivate taotluste hindamiseks.

5. 20.11.2023 teatas Liivi Offshore OÜ (registrikood 16704571) TTJA-le, et on alade 1 ja 2 taotluste menetluses Eesti Energia AS-i õigusjärglane, kuna Eesti Energia AS-ist eraldati Liivi lahe meretuulepargi käitis, mille omanikuks on Liivi Offshore OÜ, ning ühtlasi esitas ala 1 ja ala 2 täiendatud hoonestusloa taotlused.

5.1. TTJA tuvastas äriregistrist nähtuvate andmete põhjal, et Liivi Offshore OÜ on registreeritud 27.03.2023 ja see on asutatud Eesti Energia AS-i jagunemisel Liivi lahe meretuulepargi käitise eraldamise tulemusena.

6. Ohaka Energia OÜ ei täiendanud oma taotlusi määratud tähtajaks, s.o 20.11.2023. Ohaka Energia OÜ ei vastanud ka TTJA 29.11.2023 täiendavale e-kirjale. TTJA võttis 06.12.2023 Ohaka Energia OÜ-ga telefoni teel ühendust ning telefonivestluse käigus teatas Ohaka Energia OÜ, et loobub hoonestuslubade taotlemistest.

7. TTJA jättis 15.12.2023 kirjaga nr 16-7/21-05645-032 Ohaka Energia OÜ taotlused läbi vaatamata ja luges hoonestusloa taotluste menetlused lõppenuks.

8. Liivi Offshore OÜ esitas 28.02.2024 TTJA-le meretuuleparkide ala 1 ja ala 2 liitmise taotluse (TTJA dokumendiregistris nr 16-7/21-00173-029; edaspidi liitlala taotlus), mida muutis 02.05.2024 taotlusega (TTJA dokumendiregistris nr 16-7/21-00173-031). Liitlala taotluse kohaselt on koormatava ala L-EST koordinaatide järgne suurus 168,08 km². Alale on plaanis püstitada kuni 140 elektrituulikut, mille kogukõrgus merepinnast on kavandatud kuni 300 m ja nominaalvõimsus kuni 20 MW. Meretuulepargi potentsiaalne võimsus on taotluse kohaselt kuni 2010 MW.

9. Liivi Offshore OÜ esitas 05.06.2024 TTJA-le ala 2 muudetud taotluse (TTJA dokumendiregistris nr 16-7/21-00158-015). Taotlust on muudetud, et kaotada tühimikud taotletava ala 2 ja selle kõrval asuva Liivi lahe meretuulepargi taotletava ala (hoonestusloa menetlus ja keskkonnamõju hindamine algatatud Vabariigi Valitsuse 19.12.2019 korraldusega nr 311) vahel. Muudetud taotluse kohaselt on koormatava ala L-EST koordinaatide järgne suurus 78,26 km². Seega suurenes ala 2 pindala 0,03 km² võrra. Muudetud taotluses on tuuliku kogukõrgus merepinnast kuni 300 m ehk 100 m madalam võrreldes esialgse ala 2 taotlusega. Kõrguse vähendamise eesmärgiks on ühtlustada ala 2 hoonestusloa taotluses toodud maksimaalsed parameetrid menetluses oleva Liivi lahe meretuulepargi ala keskkonnamõju hindamise programmis ettenähtuga.

Asjaomaste asutuste seisukohad

10. TTJA edastas punktides 1 ja 3 nimetatud taotlused asjaomastele asutustele arvamuse avaldamiseks. Tulenevalt asjaolust, et Ohaka Energia OÜ taotluste menetlus on seisuga 15.12.2023 lõppenud, on asjakohane käsitleda üksnes taotleja poolt esitatud hoonestusloa taotlustele laekunud asjaomaste asutuste arvamusi.

11. TTJA küsis 11.02.2021 kirjadega nr 16-7/21-00173-004 ja 16-7/21-00158-003 taotleja ala 1 ja ala 2 hoonestusloa taotluste osas seisukohti järgmistelt asjaomastelt asutuselt: Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Keskkonnaministeerium, Keskkonnaamet, Transpordiamet, Muinsuskaitseamet,

Siseministeerium, Kaitseministeerium, Maaeluministeerium, Häädemeeste Vallavalitsus, Kihnu Vallavalitsus ja mittetulundusühing Liivi Lahe Kalanduskogu.

12. Siseministeerium palus 10.03.2021 kirjades nr 13-3/10-2 ja 13-3/11-2 tagada hoonestusloa menetluse käigus vajalikud uuringud ja mõjude hindamised meretuulepargi rajamise mõjudest riiklikule mereseiresüsteemile ning riigi operatiivsidele.

13. Rahandusministeerium (edaspidi RaM) tegi 10.03.2021 kirjades nr 15-1/1211-2 ja 15-1/1212-2 kokkuvõtvalt järgmised ettepanekud hoonestusloa menetluse algatamise osas. Uuringute vajaduse määramisel arvestada Pärnu mereplaneeringuga, selle raames läbi viidud uuringutega ning viidata uuringule „Meretuulikuparkide arendamise edendamiseks visuaalse mõju hindamise metoodiliste soovitude juhendmaterjal“. Keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) läbiviimisel arvestada teisi kumuleeruvat mõju avaldavaid tegevusi ja projekte ning tuulepargi mõju uurida olulise mõjuala ulatuses, mitte ainult arendusalal. Uuringute loetellu lisada tingimusena kohustus loa menetluse käigus hinnata mõju hüljestele kohalikul tasandil, sh jää lõhkumisega tekkivad võimalikud mõjud, ja määratleda vajalikud leevendavad keskkonnameetmed. Arvestada Pärnu mereplaneeringu seletuskirja täpsustusega, mis puudutab Läti Vabariigi piiri lähistel meretuuleparkide rajamist. Hoonestusloa menetlemisel tuleb panna suurt rõhku asutuste koostööle ja huvitatud isikute kaasamisele. Tuleb teha kõik uuringud, et välja selgitada taastuvenergeetika arenduspiirkondades alad, mida ei saa välistavate piirangute tõttu välja ehitada. RaM juhis tähelepanu asjaolule, et Häädemeeste vallas puuduvad kogu rannikualal nii 110 kV kui ka 330 kV pingega õhuliinid ning selleks, et hoonestusloa taotluses kirjeldatud liitumine elektrivõrguga oleks võimalik, on vaja välja ehitada uued elektrihendused.

14. Transpordiamet (edaspidi TRAM) juhtis 10.03.2021 kirjas nr 6.3-1/4032-2 tähelepanu, et kavandatavad hoonestusloa alad kattuvad Pärnu mereplaneeringu veeliiklusaladega ning ala 1 ristub kehtestatud Läti mereplaneeringu veeliiklusalaga. Tagada tuleb ohutu laiussega ala laevaliikluse jaoks. Meretuuleparkide mõju hindamiseks laevaliiklusele peab KMH eksperdirühma olema kaasatud vastava pädevusega ekspert ning asjakohase laevaliikluse info saamiseks tuleb teha koostööd TRAM-iga ja KMH-s kasutatava navigatsiooniriskide hindamise metoodika tuleb eelnevalt TRAM-iga kooskõlastada. Lisaks tuleb analüüsida meretuuleparkide võimalikku mõju meresidesüsteemidele, laevade automaatse tuvastamise süsteemi seadmetele ja laevaradarile ning arvestada sellega meretuulepargi alade valimisel ja tuulikute paigutamisel. Tuulikute täpne asukoht ja kõrgus tuleb kooskõlastada TRAM-iga vastavalt lennundusseaduse §-le 35.

15. Muinsuskaitseamet (edaspidi MKA) vastas 15.03.2021 kirjadega nr 1.1-7/381-1 ja 1.1-7/382-1, et hoonestusloa menetluse algatamisel tuleb määrata meretuulepargi alal, kaablikoridoris ja nende mõjualal allveearheoloogilise uuringu kohustus. MKA viitas oma kirjades, et kinni tuleb pidada veeseaduse § 219 lõikest 7, muinsuskaitseaduse § 31 lõigetest 1 ja 3, § 32 lõigetest 1 ja 2, § 46-48 ja § 68-69. Allveearheoloogilised uuringud tuleb teostada KMH protsessi käigus. Allveearheoloogilise uuringuga selgitatakse välja veealuste kultuuriväärtusega asjade ja kultuurikihi olemasolu kõrgresolutsioonilise sonariuuringuga ning seejärel dokumenteeritakse, et hinnata nende seisukorda ja säilimise ulatust.

16. Keskkonnaamet (edaspidi KeA) esitas 15.03.2021 kirjadega nr 6-2/21/3290-2 ja 6-2/21/3286-2 omapoolsed märkused. KeA märkis, et on vajalik infraheli ja heljumi leviku modelleerimine, et hinnata tuulepargi rajamise mõju kalade kudealadele, kudemisele ja rändele. Koostöös nahkhiirte eksperdiga peab täpsustama mõjusid nahkhiirtele. Vajalik on kaardistada piirkonna kalade koelmualad ja rändeteed ning teostada ränd- ja avamerelindude

uuring (toitumisalad, rändekoridorid jmt), nahkhiirte rändekoridori ja mereimetajate uuring. Vaja on hinnata koosmõju teiste tuuleparkidega lindude ja nahkhiirte rändekoridorile. Lisaks kavandatava meretuulepargi asukohale ja selle mõjualale käsitleda mõjualana ka ala, kuhu paigaldatakse merekaablid, mis ühendavad tuulikuid maismaal asuvasse elektrivõrku. Mõjualana (sh uuringute alana) arvestada ka elektriliini rajamise mõjusid maismaal, kus esineb samuti kaitsealuseid liike ja kaitstavaid alasid. Edasises menetluses (sh KMH protsessis) tuleb välja selgitada mõjud lähedal asuvatele siseriiklikult kaitstavatele aladele ja Natura 2000 võrgustiku aladele. Natura 2000 võrgustiku alade osas tuleb KMH programmis teostada Natura eelhindamine ja sõltuvalt selle tulemustest KMH aruandes Natura asjakohane hindamine.

17. Keskkonnaministeerium (edaspidi KeM, alates 01.07.2023 Kliimaministeerium) oli 16.03.2021 kirjas nr 7-12/20/12-27 seisukohal, et mõlema hoonestusloa taotluse puhul tuleb vajalike uuringute nimekirja lisada käsitiivaliste uuring. Kalastiku uuringu raames on vajalik uurida räämede kuderännet kavandatud tegevuse aladel. Kavandatud tegevusega ei tohi kahjustada või muuta halvemaks Eesti mereala merikeskkonna seisundit. Seisundi hindamisel tuleb arvestada Eesti merestrateegia erinevates aruannetes toodud mereala seisundit puudutava andmestikuga.

18. Kaitseministeerium (edaspidi KaM) märkis 19.03.2021 kirjas nr 12-4/21/584, et tuulepargi püstitamine ei tohi vähendada radari töövõimet. KaM analüüsis taotletavate alade nurgakoordinaate ja seadis nende alusel indikatiivsed kõrgusepiirangud. Lõplikud kõrgusepiirangud iga elektrituuliku osas selguvad, kui on teada tuulikute täpsed asukohad.

19. Maaeluministeerium (edaspidi MeM, alates 01.07.2023 Regionaal- ja Põllumajandusministeerium) vastas 19.03.2021 kirjaga nr 6.2-15/351-1, et planeeritavatel tuulepargi aladel, kus toimub aktiivne kalapüük, ei tohi kavandatud tuuleparkide rajamine takistada kutselist kalapüüki. Tehniliste lahenduste väljatöötamisel tuleb arvestada kalavarude mittekahjustamisega.

20. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi MKM) vastas 24.03.2021 kirjadega nr 1.10-11/2021/923-2 ja 1.10-11/2021/922-2, et TTJA-l tuleb jälgida, et hoonestusloa saanud ettevõtja alustaks kohe ka ehitustegevust ja taastuenergia tootmist. Samuti palus MKM silmas pidada vajadust kooskõlastada KMH alustamine ka Läti Vabariigiga, kuna taotlusega kaetud ala on Läti merepiirile väga lähedal.

21. Häädemeeste Vallavalitsus (edaspidi Häädemeeste VV) vastas 06.04.2021 kirjadega nr 6-5/210-1 ja 6-5/214-1, kus tegi ettepaneku käsitleda hoonestusloa taotluseid koos ühe taotlusena ning märkis, et KMH on vajalik algatada mõlema hoonestusloa suhtes. Häädemeeste VV palus koostada järgnevas menetluses ülevaatejoonis, kuhu on kantud nii taotleja, teiste Eesti riigi alal kavandatavad kui ka Läti riigi aladel kavandatavad Eesti Vabariigiga piirnevad meretuulikualad. Häädemeeste VV tõi välja, et mõjude hindamisel on vajalik läbi viia ka sotsiaalmajanduslike mõjude hindamine, et selgitada välja kohalikele omavalitsustele ja rannikukogukondadele avalduv mõju. KMH läbiviimisel tuleb arvestada teisi kumuleeruvat mõju avaldavaid tegevusi ja projekte ning koostada tuulepargist interaktiivsed visualiseeringud. Häädemeeste VV märkis, et taotluse juures on toodud kaabelliini täpsed koordinaadid, mis osutavad Häädemeeste valla omandis olevale kinnistule, kuid puuduvad selgitused, miks antud asukoht on valitud ning maaomaniku nõusolek. KMH raames tuleb hinnata maismaa alajaama asukohtade ja elektriliini trassi asukohtade erinevate alternatiivide keskkonnamõju, kaaluda maismaa alajaama asukohtasid ja elektriliini trassi asukohtade erinevaid alternatiive ja teha nende vahel valik. KMH peab hõlmama maismaal

asuvate alajaamade ja elektriliinide rajamisega kaasnevate mõjude hindamist.

22. Mittetulundusühing Liivi Lahe Kalanduskogu (edaspidi Kalanduskogu) leidis 24.07.2021 kirjas nr 16-7/21-00173-019, et taotlustes ja KMH programmis puudub info tuulikute ühenduskaablite võimalike tehniliste lahenduste ja parameetrite kohta, kuid need peavad olema selged juba enne KMH aruande koostamist ja uuringute tegemist. Kalanduskogu seisukohad kattuvad paljuski teiste asutuste seisukohtadega. Muuhulgas märkis Kalanduskogu, et vaja on hinnata sotsiaalmajanduslikke mõjusid kalandussektorile; milline on tuulepargi mõju traal- ja rannapüügile; meretuulepargi (eelkõige erinevate vundamendi tüüpide) mõju tuulele ja rannaprotsessidele ning infraheli mõju inimestele. Kalanduskogu soovis linnustiku uuringu osas täpsustada, et teostada tuleb rände analüüs kõikide piirkonnas viibivate lindude (st maismaa-, rand- ja avamerelindude) suhtes. Kalanduskogu märkis ka, et kalastiku uuringute raames tuleb kaardistada kogu Pärnu mereplaneeringus kehtestatud perspektiivse tuuleenergeetika ala kalavarud, kalade koelmualad ja ligipääs neile, merepõhjaelustik ja elupaigad, kalade rändeteed ning tuulepargi ehitamis- ning eksploatatsioonieagne (nt töömüra, hooldustööd) mõju. Samuti tuleb eraldi hinnata merekaabli elektromagnetvälja mõju kalastikule (eriti pelaagilistele kaladele).

23. Kihnu Vallavalitsus arvamust ei avaldanud, millest TTJA järeldeb, et neil puuduvad vastuväited hoonestusloa taotlustele ja hoonestusloa menetluste algatamisele.

24. TTJA edastas asjaomastelt asutuselt saadud seisukohad 23.03.2021 kirjaga nr 16-7/21-00173-015 taotlejale. Hiljem saabunud seisukohad edastas TTJA taotlejale jooksvalt.

24.1. Taotleja teatas 14.04.2021 kirjaga nr KA-JUH-13/363-3, et ametkondade poolt tehtud ettepanekuid täiendavate uuringute teostamise osas võetakse arvesse KMH protsessis.

25. TTJA küsis 07.06.2024 kirjaga nr 16-7/21-00158-016 ala 2 muudetud taotluse osas seisukohti järgmistelt asjaomastelt asutuselt: Kliimaministeerium, Keskkonnaamet (KeA), Transpordiamet (TRAM), Muinsuskaitseamet (MKA), Siseministeerium, Kaitseministeerium (KaM), Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Häädemeeste Vallavalitsus (Häädemeeste VV) ja Kihnu Vallavalitsus.

26. KaM teatas 08.06.2024 e-kirjaga, et muudetud taotlusele seisukohta ei esita, kuid märkis, et kõik Liivi lähel asuvad meretuulepargid võivad negatiivselt mõjutada mereseireradareid, mistõttu peavad meretuuleparkide arendajad arvestama täiendavate investeeringute vajadusega, et leevendada negatiivseid mõjusid riigikaitsele ehitistele. Hetkel on KaM-is käimas vastav mõju analüüs ja leevendusmeetmete väljatöötamine.

27. KeA vastas 26.06.2024 kirjaga nr 6-2/24/12361-2, et läbi tuleb viia KMH ning arvestama peab Pärnu mereplaneeringu tingimuste ning KeA 15.03.2021 kirjas nr 6-2/21/3286-2 märgituga. KeA tõi välja loetelu vajalikest uuringutest, sest hoonestusloa taotlus neid kõiki ei nimeta või siis on kirjas üldisemal kujul. Uuringud (sh mereelustik) peavad käsitlema nii tuulepargiala kui ka eksportkaablite koridore, samuti tuleb arvestada piirkonda kavandatud teiste arendusprojektide mõjude kumuleeruvusega.

28. Kliimaministeerium vastas 27.06.2024 kirjaga nr 21-6/24/38-2, et ei esine EhS § 113⁵ lõigetes 2–4 sätestatud hoonestusloa menetluse algatamisest keeldumise aluseid, kuid märkis, et veeseaduse § 71 kohaselt ei tohi kavandatud tegevusega kahjustada või muuta halvemaks Eesti mereala merekeskkonna seisundit. Seisundi hindamisel tuleb lähtuda Eesti

merestrategie erinevates aruannetes
(<http://kliimaministeerium.ee/keskkonnakasutus/merestrategie>) toodud mereala seisundit puudutava andmestikuga.

29. MKA viitas 28.06.2024 kirjaga nr 1.1-7/1170-1 ning viitas õigusaktidest tulenevale kohustusele viia läbi allveearheoloogilised uuringud koormataval alal ja selle mõjualal ning merekaabli trassil ja selle mõjualal. Kirjale on lisatud loetelu allveearheoloogilise uuringu tegevustest ning selle läbiviijale esitatavatest nõuetest.

30. TRAM vastas 05.07.2024 kirjaga nr 7.2-4/24/10042-2 ning palus uuringute nimekirja lisada meresõiduohutuse riskihindamine ning aeronavigatsiooniline ekspertiis.

31. TTJA edastas asjaomastelt asutuselt saadud seisukohad 09.07.2024 kirjaga nr 16-7/21-00158-022 taotlejale arvamuse avaldamiseks ja vajadusel taotluse täiendamiseks.

32. Taotleja vastas 23.07.2024 kirjaga nr TM-JUH-4/12-2, et neil puuduvad vastuväited asjaomaste asutuste esitatud seisukohtadele ja täiendavate uuringute teostamisele. Taotleja lisas, et lõplik nimekiri uuringutest selgitatakse välja hoonestusloa menetluse algatamise järgselt toimuva KMH programmi koostamise käigus.

Õiguslikud alused ja põhjendused

Hoonestusloa menetluste algatamine ja menetluste liitmine

33. Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 25¹ lõikest 1 tulenevalt tuleb alates 25.05.2017 kuni 07.05.2022 esitatud hoonestusloa taotlus lõpuni menetleda taotluse esitamise ajal kehtinud menetlus- ja materiaaõiguse normide kohaselt. Kuna taotleja esitas alade 1 ja 2 hoonestusloa algatamise taotlused 05.01.2021, tuleb taotlused lahendada veeseaduse 01.01.2021-30.09.2021 redaktsiooni (edaspidi VeeS²⁰²¹) sätete alusel.

34. VeeS²⁰²¹ § 221 lõike 1 kohaselt keeldub pädev asutus hoonestusloa menetluse algatamisest, kui hoonestusloa andmine on ilmselgelt võimatu. VeeS²⁰²¹ § 221 lõige 2 sätestab, et pädev asutus keeldub hoonestusloa menetluse algatamisest ka juhul, kui: 1) taotlusel alal on juba algatatud menetlus mõne teise hoonestusloa andmiseks, mille alusel ehitatava ehitise olemust arvestades ei ole alale võimalik anda teist hoonestusloa; 2) taotlusel alal on algatatud planeering ja planeerimismenetlus ei ole lõppenud; 3) kavandatava ehitise püstitamiseks on vaja koostada riigi eriplaneering.

35. Antud juhul puuduvad hoonestusloa menetluse algatamisest keeldumise alused, kuna TTJA hoonestusloa andmise ilmselget võimatust ei tuvastanud. Samuti ei ole taotletava ala suhtes algatatud teist hoonestusloa menetlust ega planeeringut ning eriplaneeringu koostamine ei ole vajalik, kuna planeeritavad meretuulepargid jäävad Pärnu mereplaneeringus märgitud tuuleenergeetika võimalikku arenduspiirkonda.

36. Lähtudes eelnevast ning taotleja esitatud taotlustest ja asjaomaste asutuste arvamustest on TTJA seisukohal, et taotleja esitatud alade 1 ja 2 taotluste alusel tuleb algatada hoonestusloa menetlused meretuulepargi rajamiseks.

37. Kuna TTJA-le on 28.02.2024 esitatud ala 1 ja ala 2 liitmise taotlus ning haldusmenetluse seaduse § 5 lõike 2 kohaselt viiakse haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele, on

mõistlik ja otstarbekas alade liitmise taotlus rahuldada ning algatatavad hoonestusloa menetlused liita üheks menetluseks.

Keskkonnamõju hindamise algatamine ja uuringute määramine

38. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6 lõike 1 punkti 5 alusel on tuuleelektrijaama püstitamine veekogusse olulise keskkonnamõjuga tegevus ja § 3 lõike 1 punkti 1 alusel on sellise tegevuse korral KMH kohustuslik. KeHJS § 11 lõike 3 kohaselt ei pea KMH algatamist põhjendama, kui kavandatakse olulise keskkonnamõjuga tegevust.

39. Arvestades planeeritava liitlala meretuulepargi asukohta ja suurust võib kavandatava tegevusega kaasneda piiriülene keskkonnamõju, mistõttu tuleb läbi viia piiriülene keskkonnamõju hindamine.

40. VeeS²⁰²¹ § 219 lõike 7 punkt 3 kohustab hoonestusloa menetluse algatamisel vajaduse korral määrama uuringud, mis tuleb taotlejal hoonestusloa andmise otsustamiseks teha ja nende tegemise tähtsajad.

41. Võttes aluseks asjaomaste asutuste seisukohad, taotleja kavandatavast tegevusest ning Pärnu mereplaneeringu seletuskirja peatükis 3.6 „Taastuenergeetika“ ja peatükis 5 „Planeeringuga kavandatava elluviimine“ toodud põhimõtted tuuleenergeetika võimaliku arenduspiirkonna arendamisel (sh ehitustegevus) ja opereerimisel ning planeeringuga kavandatu elluviimiseks vajalikud tegevused, tuleb KMH käigus läbi viia järgmised uuringud:

- 1) Merepõhja elustiku uuring.
- 2) Merepõhja elupaikade uuring.
- 3) Mere põhjasetete uuring ning setete ja vee liikumise uuring.
- 4) Kunstsubstraadi koloniseerimiskatsete uuring.
- 5) Merevee kvaliteedi uuring.
- 6) Hinnata merekeskkonna seisundit, arvestades Eesti merestrateegia erinevaid aruandeid.
- 7) Linnustiku (sh ränd- ja avamerelindude) uuring (sh toitumisalad ja rändekoridorid jmt) koos auli ja vaera elupaikade välja selgitamisega.
- 8) Kalastiku uuring, mille käigus selgitatakse mh välja mõju kalade rändele, kudemisele ja populatsioonidele, Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringuga määratletud sügisräime kudealade võimalikud asukohad tuuleenergeetika arenduspiirkonna sees ning määratakse tingimused kudealade säilitamiseks.
- 9) Infraheli ja heljumi leviku modelleerimine, et hinnata tuulepargi rajamise mõju kalade kudealadele, kudemisele ja rändele.
- 10) Eralduva soojusenergia, magnetvälja ja vibratsiooni uuring sh analüüsida merekaabli elektromagnetvälja võimalikku mõju kalastikule ja välistada merekaablitest lähtuda võiv kahju kalavarudele (elektriväli kaablite kohal merepõhjas peab olema negatiivse mõjuta - nullilähedane).
- 11) Mereimetajate uuring.
- 12) Hinnata mõju hüljestele kohalikul tasandil, sh jää lõhkumisega tekkivad võimalikud mõjud, ja määratleda vajalikud leevendavad keskkonnameetmed.
- 13) Käsitiivaliste/nahkhiirte ja nende rände uuring.
- 14) Välja selgitada mõjud lähedal asuvatele siseriiklikult kaitstavatele aladele (Pärnu lahe hoiuala piirnevas alast põhjapool, Sorgu looduskaitseala, Kihnu hoiuala, Manija maastikukaitseala, Kihnu laidude looduskaitseala, Luitemaa looduskaitseala, Kabli

looduskaitseala) ja Natura 2000 võrgustiku aladele (Kabli loodus- ja linnuala, Pärnu lahe linnuala, Sorgu loodusala, Kihnu loodusala, Manija loodusala, Luitemaa loodus- ja linnuala). Natura 2000 võrgustiku alade osas tuleb KMH programmis teostada Natura eelhindamine ja sõltuvalt selle tulemustest KMH aruandes Natura asjakohane hindamine.

15) Merepõhja ehitusgeoloogiline uuring sonaruuringuna.

16) Allveearheoloogiline uuring, mis tuleb läbi viia meretuulepargi alal, kaablikoridoris ja nende mõjualal.

17) Hinnata ehitustööde aegseid mõjusid (sh müra, heljumi levik jmt) (kalastikule/kalandusele, linnustikule, laevaliiklusele jne), sh maismaal toimuvate tegevuste mõju (tuulikute ja vundamentide transport sadamasse ja sealt merealale, kaablite paigaldamine, alajaama rajamine), opereerimise aegseid mõjusid (sh hooldustööd) ning töötada välja asjakohased leevendavad meetmed.

18) Hinnata sotsiaalmajanduslikke mõjusid (sh kalandusele) ja näha ette vajalikud leevendavad meetmed.

19) Hinnata meretuulepargi mõju lennu- ja laevaliiklusele, viia läbi aeronavigatsiooniline ekspertiis ja meresõiduohutuse riskihindamine, sh analüüsida meresõiduohutust tuulepargi lähedal (sh jäämurdmise perioodil), ning kooskõlastada tuulikute asukohad laevateede suhtes Transpordiametiga edasiste täpsemate tehniliste lahenduste väljatöötamisel.

20) Analüüsida meretuulepargi võimalikku mõju meresidesüsteemidele, laevade automaatse tuvastamise süsteemi AIS (Automatic Identification System) seadmetele ja laevaradarile ning arvestada sellega meretuulepargi alade valimisel ja tuulikute paigutamisel.

21) Hinnata koosmõju/kumulatiivset mõju teiste tegevuste, projektide ja tuuleparkidega.

22) Tuulepargi mõju uurida lisaks arendusalale ka mõjualal (mõjualana arvestada ka alajaama ja elektriliini rajamise mõjusid maismaal, kus esineb samuti kaitsealuseid liike ja kaitstavaid alasid).

23) Tuuletingimuste, lainetuse ja jääolude uuring ning hinnata meretuulepargi mõju tuulele ja rannaprotsessidele.

24) Visualiseering maismaa erinevatest punktidest vastavalt juhendile „Meretuulikuparkide arendamise edendamiseks visuaalse mõju hindamise meetodiliste soovitude juhendmaterjal“.

25) Süvendamise, kaadamise ja tahkete ainete paigutamise mahud ning tegevustega kaasnevad mõjud.

42. Arvestades asjaolu, et KMH täpne ulatus ja sisu, sealhulgas hindamismetoodika, ei ole hoonestusloa menetluse algatamisel veel teada ja need määratakse KeHJS § 13 lõike 1 punktidest 5 ja 6 tulenevalt KMH programmis, siis ei ole käesolevas otsuses võimalik määrata lõplikku uuringute loetelu, mis tuleb KMH läbiviimise käigus teostada.

43. KMH programmi ja KMH aruande esitamise tähtajad on sätestatud vastavalt KeHJS § 18 lõigetes 7 ja 8. KeHJS § 18 lõike 7 kohaselt, kui arendaja ei ole 18 kuu jooksul KMH algatamisest arvates esitanud TTJA-le KMH programmi nõuetele vastavuse kontrollimiseks, jätab TTJA KMH algatamise aluseks olnud tegevusloa taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle arendajale. KeHJS § 18 lõike 8 sätestab, et kui arendaja ei ole kahe aasta jooksul alates KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistamise otsuse tegemisest arvates esitanud KeHJS §-s 20 nimetatud KMH aruannet avalikuks väljapanekuks, kaotab KMH programm kehtivuse ning keskkonnamõju hindamiseks peab koostama uue programmi.

44. KMH raames tehtud uuringud ja nende alusel koostatud KMH aruanne on hoonestusloa andmise otsuse tegemise üheks aluseks.

Ärakuulamine

45. TTJA saatis 02.08.2024 kirjaga nr 16-7/21-00173-032 käesoleva otsuse eelnõu Liivi Offshore OÜ-le tutvumiseks ning arvamuse andmiseks.

46. Liivi Offshore OÜ tegi 15.08.2024 kirjas nr TM-JUH-4/13-2 kaks ettepanekut, millest üks on määratlenda ehitusgeoloogilise uuringu meetodina uuringualal sonaruuring, kuna merepõhja penetreerivate katsete teostamine on vajalik alles tuulepargi hoonestusloa väljastamise järgselt ehitise projekteerimiseks ja ehitamiseks. Teine ettepanek on heljumi levikuga seotud modelleerimise ülesanne tõsta kokku punktis 17 nimetatud ehitusaegsete mõjudega.

47. TTJA nõustub taotleja ettepanekutega ja on otsuse teksti nendest tulenevalt muutnud.

Otsus

Tulenevalt eeltoodust ning 01.01.–30.09.2021 kehtinud veeseaduse redaktsiooni § 219 lõigetest 1 ja 7; keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lõike 1 punktist 1, § 6 lõike 1 punktist 5, § 9 lõikest 1, § 11 lõigetest 3, 8 ja 11, § 12 lõikest 1, § 18 lõikest 7; ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 25¹ lõikest 1; haldusmenetluse seaduse § 4 ja § 5 lõikest 2, otsustan:

1. Algatada hoonestusloa menetlus Liivi Offshore OÜ õiguseellase Eesti Energia AS-i 05.01.2021 esitatud hoonestusloa taotluste alusel alale 1 ja alale 2 kavandatava meretuulepargi rajamiseks Liivi lahte Kihnu saarest lõunasse.

2. Rahuldada Liivi Offshore OÜ 28.02.2024 esitatud hoonestusloaga koormatavate alade liitmise taotlus ning liita punktis 1 algatatud hoonestusloa menetlused üheks menetluseks.

3. Punktis 2 nimetatud hoonestusloa menetlusega hõlmatud meretuulepargi rajamiseks vajaliku avaliku veekogu koormatava ala pindala on 168,08 km² ja L-EST koordinaadid on toodud otsuse lisas 1.

4. Algatada punktis 3 nimetatud alal meretuulepargi rajamiseks avalikku veekogusse keskkonnamõju hindamine, sh piiriülene keskkonnamõju hindamine, võimalike lühi- ja pikaajaliste, kaudsete ja otseste mõjude hindamiseks. Eeldatavalt võib kavandataval tegevusel olla piiriülene mõju, mistõttu tuleb mõjude hindamisel välja selgitada võimalikud piiriülesed mõjud tuulepargi ehitamise ja käitamise ajal.

4.1. Keskkonnamõju hindamise menetluses on otsustajaks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (aadress: Endla tn 10a, Tallinn 10122; e-post: info@ttja.ee).

4.2. Teha meretuulepargiga koormataval alal ja selle mõjualas ning põhivõrguga ühendamiseks paigaldatavate veekaabelliinide asukohal ja nende mõjualas järgmised uuringud:

- 1) Merepõhja elustiku uuring.
- 2) Merepõhja elupaikade uuring.
- 3) Mere põhjasetete uuring ning setete ja vee liikumise uuring.
- 4) Kunstsubstraadi koloniseerimiskatsete uuring.
- 5) Merevee kvaliteedi uuring.
- 6) Hinnata merekeskkonna seisundit, arvestades Eesti merestrateegia erinevaid aruandeid.
- 7) Linnustiku (sh ränd- ja avamerelindude) uuring (sh toitumisalad ja rändekoridorid jmt) koos auli ja vaera elupaikade välja selgitamisega.

- 8) Kalastiku uuring, mille käigus selgitatakse mh välja mõju kalade rändele, kudemisele ja populatsioonidele, Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringuga määratletud sügisräime kudealade võimalikud asukohad tuuleenergeetika arenduspiirkonna sees ning määratakse tingimused kudealade säilitamiseks.
- 9) Infraheli ja heljumi leviku modelleerimine, et hinnata tuulepargi rajamise mõju kalade kudealadele, kudemisele ja rändele.
- 10) Eralduva soojusenergia, magnetvälja ja vibratsiooni uuring sh analüüsida merekaabli elektromagnetvälja võimalikku mõju kalastikule ja välistada merekaablitest lähtuda võiv kahju kalavarudele (elektriväli kaablite kohal merepõhjas peab olema negatiivse mõjuta - nullilähedane).
- 11) Mereimetajate uuring.
- 12) Hinnata mõju hüljestele kohalikul tasandil, sh jää lõhkumisega tekkivad võimalikud mõjud, ja määratleda vajalikud leevendavad keskkonnameetmed.
- 13) Käsitüüpi/nahkhiirte ja nende rände uuring.
- 14) Välja selgitada mõjud lähedal asuvatele siseriiklikult kaitstavatele aladele (Pärnu lahe hoiuala piirnevas alast põhjapool, Sorgu looduskaitseala, Kihnu hoiuala, Manija maastikukaitseala, Kihnu laidude looduskaitseala, Luitemaa looduskaitseala, Kabli looduskaitseala) ja Natura 2000 võrgustiku aladele (Kabli loodus- ja linnuala, Pärnu lahe linnuala, Sorgu loodusala, Kihnu loodusala, Manija loodusala, Luitemaa loodus- ja linnuala). Natura 2000 võrgustiku alade osas tuleb KMH programmis teostada Natura eelhindamine ja sõltuvalt selle tulemustest KMH aruandes Natura asjakohane hindamine.
- 15) Merepõhja ehitusgeoloogiline uuring sonaruuringuna.
- 16) Allveearheoloogiline uuring, mis tuleb läbi viia meretuulepargi alal, kaablikoridoris ja nende mõjualal.
- 17) Hinnata ehitustööde aegseid mõjusid (sh müra, heljumi levik jmt) (kalastikule/kalandusele, linnustikule, laevaliiklusele jne), sh maismaal toimuvate tegevuste mõju (tuulikute ja vundamentide transport sadamasse ja sealt merealale, kaablite paigaldamine, alajaama rajamine), opereerimise aegseid mõjusid (sh hooldustööd) ning töötada välja asjakohased leevendavad meetmed.
- 18) Hinnata sotsiaalmajanduslikke mõjusid (sh kalandusele) ja näha ette vajalikud leevendavad meetmed.
- 19) Hinnata meretuulepargi mõju laevaliiklusele, viia läbi aeronavigatsiooniline ekspertiis ja meresõiduohutuse riskihindamine, sh analüüsida meresõiduohutust tuulepargi lähedal (sh jäämurdmise perioodil), ning kooskõlastada tuulikute asukohad laevateede suhtes Transpordiametiga edasiste täpsemate tehniliste lahenduste väljatöötamisel.
- 20) Analüüsida meretuulepargi võimalikku mõju meresidesüsteemidele, laevade automaatse tuvastamise süsteemi AIS (Automatic Identification System) seadmetele ja laevaradarile ning arvestada sellega meretuulepargi alade valimisel ja tuulikute paigutamisel.
- 21) Hinnata koosmõju/kumulatiivset mõju teiste tegevuste, projektide ja tuuleparkidega.
- 22) Tuulepargi mõju uurida lisaks arendusalale ka mõjualal (mõjualana arvestada ka alajaama ja elektriliini rajamise mõjusid maismaal, kus esineb samuti kaitsealuseid liike ja kaitstavaid alasid).
- 23) Tuuletingimuste, lainetuse ja jääolude uuring ning hinnata meretuulepargi mõju tuulele ja rannaprotsessidele.
- 24) Visualiseering maismaa erinevatest punktidest vastavalt juhendile „Meretuulikuparkide arendamise edendamiseks visuaalse mõju hindamise meetodiliste soovitude juhendmaterjal“.
- 25) Süvendamise, kaadamise ja tahkete ainete paigutamise mahud ning tegevustega kaasnevad mõjud.

4.3. Keskkonnamõju hindamisel, uuringute tegemisel ning merekaabelliini trasside valikul tuleb teha koostööd teiste samas piirkonnas planeeritavate meretuuleparkide arendajatega.

4.4. Keskkonnamõju hindamisel tuleb hinnata koosmõju teiste piirkonnas planeeritud meretuuleparkidega.

4.5. Keskkonnamõju hindamisel tuleb arvestada Pärnu maavanema 17.04.2017 korraldusega nr 1-1/17/152 kehtestatud Pärnu maakonnaga piirneva mereala planeeringus toodud põhimõtetega.

4.6. Liivi Offshore OÜ-l tuleb esitada keskkonnamõju hindamise programm Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile nõuetele vastavuse kontrollimiseks 18 kuu jooksul käesoleva otsuse jõustumisest arvates.

4.7. Keskkonnamõju hindamisega ning muude uuringutega seotud kulud kannab Liivi Offshore OÜ.

5. Hoonestusloa menetlus peatub kuni keskkonnamõju hindamise aruande nõuetele vastavaks tunnistamisest teavitamiseni.

Isikul, kes leiab, et käesoleva haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on õigus esitada vaie Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (Endla tn 10a, 10122 Tallinn, e-post info@ttja.ee) haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates haldusaktist teada saamisest või kaebus Tallinna Halduskohtule (Tallinna Kohtumaja, Pärnu mnt 7, 15082 Tallinn, e-post tlnhktallinn.menetlus@kohus.ee) halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul haldusakti teatavaks tegemisest arvates.

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristi Talving
peadirektor

Lisad:

1. Koormatava ala koordinaadid (10 lk)

Koostaja: Viktoria Burtin